

plura in Aragoniæ Regno, quæ in quodam tantum Oppido, aut Civitate ortis conferuntur. Item Beneficia omnia Archiepiscopatus Burgensis, et Episcopatum Palentini, et Calagurritani, quæ ex immemorabili consuetudine, confirmata *Leg. 1 Tit. 21 Lib. 1 Novis. Compilat.*, nonnisi Diæcesanis conferenda sunt. Quin et omnibus inhibitum est Bullas impetrare, quæ hujusmodi adversentur consuetudini; de quibus, si quando impetrentur, ad Supr. Castellæ Senatam deductæ, supplicandum est, neque exsequi valent sub pœna, si laici fuerint, amissionis ipso facto omnium honorum, et quorumcumque officiorum Regalium; si Clerici, sub pœna etiam amissionis omnium temporalium rerum, et jure Civitatis. Deinde hæc Lex confirmata est *Legg. 2 et 3 ibid.* et ad omnia alia beneficia *Patrimonialia* Carolus V. extendit *Leg. 4 ejusd. Tit. et Lib.*—(* V. notas 2 ad 10 diet. tit. *) Majoricenses etiam jus habent, trium Summorum Pontificum Constit. roboratum, et Philippi V Decreto die 7 Julii an. 1723 confirmatum, ut nonnisi ipsi ad earum Ecclesiarum Præbendas, et Beneficia admittantur: *Leg. 5 tit. 14 lib. 1 citati codicis.*—* Attendas tamen novis. Concordati art. 26, tom. 1 pag. 50 transcriptum, et quod ad ejus calcem ibi adnotatur.*

SECTIO I.

DE VETITA BENEFICIORUM MULTITUDINE.

12. CLERICUS DUABUS ECCLESIIS NON ADSCRIBENDUS.—13. BENEFICIA COMPATIBILIA, ET INCOMPATIBILIA.—14. DECRETUM CONCILII LATERANENSIS.—15. ET TRIDENTINI.—16. PœNA RETINENTIUM PLURA INCOMPATIBILIA BENEFICIA.—17. QUÆ BENEFICIA PLURA NUMERO SIMUL RETINERI POSSINT?

12.

OMNES Clerici, ex veteri disciplina, cum ordinabantur, certè adscribebantur Ecclesiæ, cui servire debebant, et à qua necessaria quæque accipiebant. Cum autem unus idemque clericus eodem tempore duabus Ecclesiis servire non posset, consequens erat, ut neminem duabus Ecclesiis adscribi, vetus disciplina pateretur (1). Hæc quidem generalim obtinebat regula canonum, cui tamen locus non erat, cum aliud Ecclesiæ utilitas, aut necessitas postularet. Nom enim antiquiori etiam ætate exempla desunt clericorum, qui pluribus uno, et eodem tempore Ecclesiis addicti erant (2).

(1) Concilium Chalcedonense can. 10 et 20 col. 606 et 610 t. 2 collect. Harduini; et Nicænum II. can. 15 col. 495 t. 4 collect. cit.

(N. S. Syn. Tolet. I, can. 12, decernit, nulli clerico licere *discedere de Episcopo suo*; Tolet. II, can. 2; Valent. an. 546, can. 5 et 6; Narbon. an. 589, can. 10; Hispal. II, can. 5, Tolet. XIII, can. 11. etc.)

(2) Concilium Emeritense can. 19, t. 5 col. 1005 collect. Harduini:—* item Syn. Tolet. XVI. can. 5.—Celebre est autem, quod de Euphronio narrat Ba-

silius ep. 228 opp. t. 5 p. 551 ed Paris. 1750, qui ab Episcopatu Coloniensi ad Metropolim Nicopolitanam, translatus, utrasque deinde Ecclesias administravit.—* V. quæ de proposito, tom. 1, pag. 187, adnotavimus.*

13. Postquam beneficia ab ordinatione sejungi cœpta sunt, etiam interdictum est, ne cui plura simul beneficia tribuantur, cum unus clericus simul gerere non possit plura officia, quæ beneficiis conjuncta sunt. Sed imminutis, uti supra dictum est, lapsu temporum beneficiorum redditibus, oportuit residentie lege solvere clericos, qui alibi quærere debebant victum, quem à beneficio habere non poterant. Tunc igitur uni clerico concedi cœperant plura beneficia, ut quod unum non dabat, haberet ex pluribus, eaque dicta sunt beneficia *compatibilia*; quoniam non residentiam, neque aliud habebant adjunctum onus, quod alterius beneficii possessionem impediret. Quibus beneficiis opponerentur *incompatibilia*, quæ scilicet plura numero, ob onus singularis affixum, ab uno eodemque clerico simul retineri non poterant.

14. Sed lapsa disciplina, plura simul incompatibilia beneficia uni clerico data sunt; quod malum longe lateque serpens plura, quæ ea tempestate habita sunt, Concilia removere studuerunt. Præsertim Synodus Lateranensis III ea de re laboravit, edita lege, ut nemo duas dignitates, aut duas parochias simul deinceps habere posset, addiditque sanctionem, ut accipiens secundum beneficium amitteret, dans autem largiendi potestate privaretur (1). Verum non adhuc avulso malo, Innocentius III in Concilio Lateranensi IV de eo plane tollendo acriori studio laboravit. Ergo sancitum est, ut nemo duas simul parochias, dignitates, aut personatus obtineat, ipsoque jure cadat primo beneficio, qui alterum sine venia Sedis Apostolicæ adeptus est, ac utroque priveletur, si forte illud velit retinere. (2). Eadem quoque ratione præbendarum coacervatio vetita est (3).

(1) Cap. 5 de Cleric. non residen.

(2) Cap. 28 de Præben.

(3) Cap. 9 de Concess. præben.

(N. S. Lateranensis Conc. IV. decreta confirmavit Syn. Herd. an. 1212, in Compil. Tarracon. *Lib. 5 Tit. 4 cap. 1*, et *Lex 5 Tit. 6 Partit. 1*; quin et Arnaldus de Peralta, Episcop. Valent., in Constit. an. 1262, pluralitatem Capellaniarum prohibuit, etsi fuerint temporales.

Quod vero in Decreto Innocenti III. clausula illa adjecta sit: *Circa sublimes tamen, et litteratas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ, quàm ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dis-*

pensari: hinc quam lata patuit via, cum dispensationibus Pontificiis postulandis, ac impetrandis, tum quoque Beneficiorum pluralitati: adeo ut plura Beneficia, etiam Curata, per Pontificiam dispensationem consequi ea ætate, veluti jus ordinarium evasisse, pateat ex decreto Concilii Lugdunensis in *Cap. 5 de Officio Ordinarii in 6*, ubi tantummodo Dispensatio Apostolica Episcopo exhibenda præscribitur; et ex Constitutione Joannis XXII, *Extravag. 4 de Præbendis in Communibus*, ubi Summus Pontifex de nimis frequentibus dispensationibus conqueritur, quas importuna quadam, et execrabili ambitione, ab R. Pontificibus potius extorquere, quam obtinere plurimi nitebantur. Tum *ibidem* dispensationibus moderamen imponendum, sancitum est. At neque inde tantum, tamque perniciosum illud malum aliqua ex parte imminutum, immo et auctum. Inducto enim Unionum, Commendarum, et Pensionum more, Beneficiorum pluralitas, veluti quodam pallio tecta est. Coadjutoriæ quoque frequentius admixtæ, in causa erant, cur iisdem abusibus remedium feliciter adhiberi non posset. Eas abolere tentarunt, vèdum Concilia Lateranense sub Alexandro III, et Trident. *Sess. 25 Ref. cap. 7*, et Alexander VI, *Motu proprio* an. 1499; sed et Reges ipsi Carolus V *Leg. 4 Tit. 15 Lib. 1 Novis. Compilat.*; Philippus IV. in libello supplicii ad Urbanum VIII, *Cap. 4*; et Philippus V, *Leg. 5. dict. tit. 15*. At nihilominus Coadjutoriarum usus usque ad Concordatum an. 1755 obtinuit. — (* V. tom. 4 pag. 188. *)

Patres Tridentini, veteris Ecclesiasticæ disciplinæ instaurandæ cupidissimi, diu, solidisque rationum momentis de Beneficiorum pluralitate pertractarunt, contententibus nonnullis, inter quos Jacobus Laynez, Hispanus, nulli unquam secundum Beneficium, si primum sit sufficiens, conferendum; eaque sufficientiam non à personæ nobilitate, sed à ministerio computandam: Pallavicini Hist. Concil. *Lib. 23, cap. 5, n. 50*. Tantummodo vero pro temporis ratione, tanto illi malo reparando medicas manus adhibuere. Namque *Sess. 7 Ref. cap. 2, et 4*, cuius vetant plures Cathedralres Ecclesias, aut plura curata, vel alias incompatibilia Beneficia unione, commenda, aut alio quovis nomine, contra formam sacrorum Canonum, et præsertim Constitutionis Innocenti III, recipere, ac simul retinere; privationis Beneficiorum pœna ipso jure incurrenda in violatores sancita. Et pressius *Sess. 24 Ref. cap. 17* decrevere, *ut unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedralres Ecclesias, sed etiam ad alia omnia Beneficia tam sæcularia, quam regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cujuscumque tituli, aut qualitalis existant.*

Verum hoc Tridentini decreto, sanata tandem sunt inflicta disciplina Ecclesiasticæ vulnera? Minime id quidem. Binæ avaritiæ fovendæ vias in his sanctissimorum Patrum verbis invenere subtilissimi Ecclesiæ doctrinæ corruptores. Prima est facilitas sibi blandiendi, primum Beneficium, etsi revera pingue, sufficiens non esse ad congruam vitæ alimoniam. Hinc pluralitas Beneficiorum frequentissima; inde consuetudo, postremo universa pœne hominum existimatio Beneficiorum pluralitatem hodierno jure probant; *peccata enim, ajebat Bernardus, quum in consuetudinem abeunt, aut parva, aut nulla esse creduntur*. Secunda est communis itidem hominum opinatio, et toti retro ignota antiquitati, computandi inter simplicia Beneficia, atque adeo compatibilia, et quæ personalem residentiam non exigunt, omnia illa, quæ recentissimo loquendi modo Curata re ipsa non adpellantur, quum hæc

omnia compertum sit juvandis olim Parochis in Pastoralis munere instituta esse. Errorem hunc, communem prope, detexit, et gravissima, quæ ex eo damna pullulant, vividis coloribus depinxit integerrimus, et ardentissimo Ecclesiasticæ disciplinæ restaurandæ studio fervens, præstantissimus Vir Josephus Tormo, Episcopus Oriolanus, in libello supplicii ad Carolum III Regem die 12 Junii an. 1768. Neque aliter sensit vir sapientissimus, primus Regii Fiscii Patronus, cui traditus est libellus recognoscendus; quin et jure merito contendit, omnia Beneficia personalem residentiam, et personale servitium ex suorum ipsa institutione deposcere. Id ipsum agnovit Religiosissimus Rex Catholicus, qui æquissimis præf. Episcopi precibus inclinatus, quindecim Diœcesis suæ Beneficia, quæ eousque Simplicia adpellabantur, ad pristinam eorumdem institutionem revocanda, et in vera Curata Beneficia erigenda, decrevit die 29 Novemb. ejusd. anni. Nos firmissimam habemus spem, fore ut reliqui Hispaniarum Episcopi, Oriolani exemplo devincti, abolita prorsus inveterata Beneficia æstimandi opinione, puriorem illam, in sua quisque Diœcesi, disciplinam curent stabilendam; ad quod quidem Supremus Castellæ Senatus hortatur Episcopos in litteris Encycl. sub die 12 Junii an. 1769, et præsertim quum ejusd. Caroli III. decreto an. 1777 cautum sit, ne cui aliquod ex hujusmodi Beneficiis conferatur, quin rigorosa illa personalis injungatur residentia. Abusio enim illa *conductitios* nominandi Presbyteros, juri Canonico contraria est: *Can. 5 Caus. 21 Q. 2, æquitati, fidelium utilitati, ipsi etiam juri naturali penitus opposita.*

Igitur jure Tridentino, Beneficia dividuntur in *Compatibilia*, et *Incompatibilia*. Prioris generis sunt omnia Beneficia *Simplicia*; scilicet, quæ residentiam, aut personale servitium non requirunt. At hæc non videntur esse, quæ proprio *Beneficii* nomine vocantur; sed eæ fortassis sunt Capellanæ, quæ libera piorum fidelium voluntate, et liberis adjectis conditionibus institutæ sunt, quæ nisi personali servitio erectæ sint, ad id non adstringuntur Capellani. Verum his etiam ad strictam compulit residentiam Syn. Hispan. an. 1512 *Cap. 33*.)

15. Denique Tridentini Patres alias edidere leges, ut quæ à Lateranensibus Conciliis fuerant constituta, diligenter observarentur. Itaque vetitum est uni clerico quovis titulo, etiam *unionis*, aut *commendæ*, plures simul conferre Ecclesias cathedrales, aut beneficia curata, et cetera, quæ *incompatibilia* dicuntur, jussique sunt primo beneficio cadere, qui alterum consequuntur. Ex reliquis vero beneficiis, quæ *compatibilia* dicimus, uni clerico plura conferri possunt, quando unum satis non est, ut ille honeste, ac decenter vivat (1).

(1) Concilium Tridentinum *sess. 7 c. 2 et 4*, et *sess. 24 c. 17 de Reform.* Extat etiam de incompatilibus beneficiis constitutio Joannis XXII. in *Extrav. Execrabilis* de præbend., de qua actum fuit l. 1 tit. 5 sect. 5 p. 277, et qua sancitum est, ut secundum beneficium curatum, vel secundam dignitatem accipiens, nisi statim primum dimittat, utroque privetur, atque in posterum à sacris ordinibus, et à beneficiis repellatur, atque ultimi beneficii collatio Summo Pontifici reservetur. Late ea de re disputat Rigantius *ad Regul. 1 Cancellar.* §. 8 per tot.

16. Hodie igitur iis utimur legibus, quæ à Tridentina Synodo constitutæ sunt. Duo *incompatibilia* beneficia, qualia sunt generatim omnia (1), quæ habent curam animarum, quæ officium, personatum, dignitatem, onus residentia, quæque *sub eodem tecto uniformia* dicuntur (2), uni clerico concedi non possunt, et si concedantur, primum ipso jure vacuum efficitur. Quod si utrumque simul beneficium retinere quis velit, utroque privandus est. Vacatio autem ipso jure inducitur non collatione, sed pacifica alterius beneficii possessione, qualis ea censetur, quam quis sine ulla molestia apprehendit, ut apprehendere potuit. Ideo post acceptam alterius beneficii possessionem, datur adhuc spatium duorum mensium, quo beneficiarius primum etiam beneficium retinere potest, ut interim noscatur, num aliqua de altero beneficio molestia exoriantur (3).

(1) Quæstio est, num altero impetrato beneficio, generatim in omnibus incompatibilibus beneficiis vacatio ipso jure inducatur. Multi enim sunt, qui hanc ipso jure vacationem tantum referunt ad beneficia, quæ propter titulum incompatibilia existunt, uti sunt duo Episcopatus, duæ parochiæ, duo sub eodem tecto uniformia beneficia; non item ad ea, quæ tantum retentione incompatibilia habentur, uti sunt duo canonicatus in diversis Ecclesiis, et alia beneficia, quæ adjunctam habent residentia legem, sed sine animarum cura, dignitate, personatu, vel officio. Hæc enim beneficia tantum sententia judicis vacare arbitrantur. Sed Concilium Tridentinum omnium generatim incompatibilium beneficiorum ipso jure vacationem induxisse, ostendit Garcia de Benef. par. 11 c. 5 n. 79 et seq.

(2) Beneficia *uniformia sub eodem tecto*, sive in eadem Ecclesia dicuntur, quæ ad eundem finem, idemque ministerium instituta sunt, habentque idem onus, ac officium eodem tempore persolvendum. Hujusmodi sunt duo canonicatus, duæque ejusdem Ecclesie capellanæ.

(3) Consule Rigantium in Regul. 1 Cancell. §. 3 n. 154 et 155.

17. In ceteris beneficiis quæ compatible dicuntur, servanda regula est, eorum plura ab uno eodemque clerico retineri posse, cum unum non tantum præstat, quantum est ad cultum, et ad victum necessarium. Si unius redditus satis sunt, ut clericus honeste, ac decenter vivat, nefas est plura in eo beneficia coacervare; et vero primum amittit, qui præter necessitatem alterum beneficium adeptus est. Sed nunc, ex consuetudine ubique recepta, nemo in foro controversiam patitur, quod duo possidet beneficia, etiãsi unum satis præbeat ad vitam honeste traducendam, modo utrumque residentiam non requirat. Et licet Tridentina Synodus non definiaverit, quinam redditus ad decentem clerici tuitionem sufficiant, tamen in comperto est, rem totam Episcopi arbitrio, respectu habito ad locorum con-

suetudinem, atque ad statum clerici, æstimandam, ac definiendam esse. Interdum Sedes Apostolica, cujus tantum est ea in re veniam concedere, justis de causis, plura ab uno clerico, etiam incompatibilia beneficia, retineri permittit; cujus quidem rei sunt exempla præsertim in Germania, ubi uni plures Episcopatus conceduntur, ut firmioribus munitis præsiidiis, hæreticorum conatus retundat.

De beneficiariorum *residentia* V. legg. tit. 15 lib. 1 *Novis. Compilat.* cum ipsar. notis. Eis consonæ posteriores plurimæ Regal. sanctiones. De *residentia*, ac *incompatibilitate*, ut vulgo dicitur, conceptus Concordati an. 1851 art. 19, qui sic se habet:

Gravi attentata circumstantiarum immutatione, cui ob præteritas rerum publicarum vicissitudines, atque hujus etiam conventionis occasione, Hispanus Clerus obnoxius est, Summus Pontifex et Regia Majestas, pro sua quisque parte, consentiunt, nullam dignitatem, canonicatum, aut beneficium, quod *personalis residentia* onus adjunctum habeat, iis fore conferendum, qui cujuscumque muneris aut officii causa, alibi teneantur assidue residere; nec contra, ullum ex hujusmodi muneribus, aut officiis his demandandum, qui aliquid ex prædictis beneficiis possideant, nisi forte unum vel alterum dimittant; quæ proinde officia, et beneficia deinceps *incompatibilia* prorsus erunt.

Nihilominus, sex Cathedralium Peninsulae Præbendatis locus esse poterit inter eos, qui Regio sacello Capellani munere addicti sunt: nunquam tamen primam sedem obtinentes, canonicos *de officio*, cura animarum adstrictos, nec duos simul ex una eademque Ecclesia nominare fas erit.

Quod ad eos, qui ad præsens, vi cujuslibet generalis sive specialis indulti, duo vel plura ex memoratis beneficiis aut officiis possident, opportuna statim consilia capientur, ut ipsorum etiam conditio, juxta Ecclesie necessitates, et casuum varietatem, iis accomodetur, de quibus hoc articulo conventum est.

Pro hujus art. executione latum Reg. decret. 14 Nov. ejusd. an. 1851; eique respondet Regg. ordin. 24 Dec. proxime seq., beneficiariorum in propriis eccles. *residentiam* exigens.

SECTIO II.

DE CONJUGENDIS, AC DIVIDENDIS BENEFICIIS.

18. BENEFICIORUM UNIO QUOTUPLEX?—19. JUSTÆ UNIONIS CAUSÆ, QUÆ?—20. SOLEMNITATES IN EA FACIENDA NECESSARIÆ.—21. QUIS UNIONEM RECTE EXPEDIAT?—22. DIVISIO BENEFICIORUM, EJUSQUE CAUSÆ, ET SOLEMNITATES.

18.

PLURIUM Ecclesiarum, vel beneficiorum conjunctio, quæ à legitimo Superiore justa ex causa facta est, beneficiorum *unio* appellatur. Ea vel temporanea, ac personalis, vel perpetua, ac

realis est. Personalem, qua plures, veluti pallio ad beneficiorum multitudinem obtegendam, abutebantur, Synodus Tridentina (1) rejecit: perpetua, quæ rite, atque ex justis causis fiat, ecclesiasticis legibus probatur. Hæc autem conjunctio tribus modis fieri solet: *confusione*, cum duæ, pluresve Ecclesiæ, aut beneficia ita coagmentantur, ut ex pluribus una Ecclesia, aut unum beneficium fiat; *subjectione*, cum unum beneficium alteri subijcitur, ita ut ei quasi fundus accedat, et ejus privilegii consuetudine naturam assumat; denique alia est unio quæ dicitur *æquè principalis*, cum neutrum beneficium alteri subijcitur, neque duo beneficia in unum quasi corpus coalescunt, sed utraq; integra manent, suumque retinent gradum, ac titulum, sed ab uno eodemque ministro reguntur. Hoc modo cathedrales præsertim Ecclesiæ conjungi solent (a).

(a) V. Concord. 1851 art. 7, tom. 1 pag. 116.

19. Ecclesiarum, et beneficiorum conjunctio non nisi ex justa causa, atque adhibitis solemnitatibus fieri debet (1). Justa causa est evidens Ecclesiæ necessitas, aut utilitas, puta si dua beneficia tenues habent redditus, ex quibus vivere duo clerici nequeant (2), si valde sit deminutus populi numerus (3), si Ecclesiæ temporis, vel hostiam injuria vastatæ sint (4), si redditus necessarii sint ad adolescentes in seminariis educandos, vel alias ad Dei cultum sustinendum (5). Gravioribus autem requiruntur causæ, ut curata, quam ut simplicia beneficia jungantur; quin etiam beneficia sunt, quorum plane veilita conjunctio est. Nam diversarum beneficiorum dioceseon coagmentari nequeunt (6), neque item licet conjungere beneficia curata Monasteriis, Abbatibus, Dignitatibus, Præbendis Canonorum, hospitalibus, aliisque collegiis, (7), beneficia autem liberæ collationis, beneficiis juris patronatus, ne et ipsa juripatronatus obnoxia evadant (8).

- (1) Can. 25 c. 1 q. 7.
- (2) S. Gregorius M. l. 2 Ep. 50 ad Joan. Episc. Velitern. opp. t. 2 col. 614 ed. Paris. indic. Concilium Tridentinum Sess. 21 c. 5 de Reform.
- (3) S. Gregorius M. cit. Ep. 50. Concilium Toletanum XVI, Can. 5 col. 1796 t. 3. Collect. Harduini.
- (4) Cap. 2 de Relig. domib.
- (5) Concilium Tridentinum sess. 23 c. 18, et sess. 24 cap. 15 de Reform.
- (6) Conc. Tridentinum sess. 24 c. 9 de Reform.
- (7) Conc. Tridentinum sess. 24 c. 13 de Reform.
- (8) Hæc beneficiorum collegiis facta unio, *incorporatio* vulgo nuncupatur: eamque, ob gravia inde emergentia incommoda, ægre tulerunt antiqua Ec-

clesiæ decreta: Ferd. Walter, *Jur. Eccl. Man.*, lib. 5, cap. 2. Tridentinis ea de re sanctionibus exequendis auxilium præstitit lex 2 tit. 16 lib. 1 *Novis. Compilat.* § «Por el mismo motivo.» Negotium tamen confecit Concordati 1851 art. 25; cujus en verba:

«Nullum Capitulum, aut Collegium ecclesiasticum adnexam habere poterit curam animarum: ideoque beneficia curata, et vicariæ perpetuæ, quæ antea *pleno jure* alicui Collegio conjuncta erant, deinceps juri communi omnimode subijciantur.»

(8) Conc. Tridentinum sess. 25 c. 9 de Reform.

20. Solemnitates pertinent ad vocandos, audiendosque omnes, quorum interest, atque ad legitimam ecclesiastici Superioris auctoritatem. Principio audiendus est Episcopus, cujus dioceseos beneficia jungenda sunt, vocandique, et audiendi sunt Abbates, Prælatique inferiores, et Patroni, sive ecclesiastici, sive laici, quorum est collatio, vel præsentatio, item beneficiorum uniendorum possessores, et capitulum Ecclesiæ cathedralis, sine cujus consensu Episcopus graviora negotia expedire non potest (1).

(1) Capituli tamen consensum supplere solet Sedes Apostolica, vel Sacra Congregatio Concilii. Consule Carolum Galiardum *de Benefic.* c. 4 n. 34.

21. Legitima unionum faciendarum potestas penes Summum Pontificem, atque Episcopum est. Cathedrales Ecclesias tantum conjungit Summus Pontifex, qui etiam cetera beneficia conjungendi amplam habet potestatem. Episcopus beneficia consociat suæ dioceseos, exceptis illis, quæ ab ejus jurisdictione exempta sunt, quæque Sedi Apostolicæ immediate sunt subjecta, aut perpetuo reservata (1). Cavere autem in primis Episcopus debet, ne suæ mensæ beneficia jungat, propter lucri suspensionem, à qua abhorreret debet (2).

(1) Beneficia, quæ Sedi Apostolicæ perpetuo reservata non sunt, ab Episcopo uniri posse, modo hæc unio fiat ante eorum vacationem, tradit Garcia *de Benefic.* par. 12 c. 2 n. 102, atque ita à Sacri Congregatione Concilii definitum testatur. Consule Fagnanum ad cap. 8 de *Exces. Prælat.* n. 22 et seq., et Giraldum *Expos. Jur. Pontific.* par. 2 sess. 57 p. 878; in primis autem consule, qui ea de re accurate disputat, Benedictum XIV, *de Synod. dioc.* l. 9 c. 7. Episcopi vero Italiæ, ac finitimarum Insularum, cum beneficia Sedi Apostolicæ reservata seminariis unire volunt, servare debent legem ea de re editam à Benedicto XIII, in const. *Credite nobis cælitus* 67 t. 11 p. 409. Bullar. Roman. ed. sæpe cit.

(2) Clement. 2 de *Reb. eccles. non alien.*

22. Conjunctio Ecclesiarum, ac beneficiorum opponitur eorum *divisio*, per quam ex una Ecclesia, aut beneficio duo

efficiuntur. Divisio hæc generatim est velita, nisi ea postulet justa causa utilitatis, et necessitatis (1). In ea perficienda vocandi, audiendique sunt omnes, quorum interest, ac necessaria est auctoritas ejusdem; à quo conjunctio decernitur. Imo si non amplius existat causa, propter quam conjunctio facta est, puta quod cessaverit paupertas, aut vastatio, illa recte dissolvitur. Tunc autem beneficia recuperant naturam suam, eorumque collatio, ac præsentatio ad illos redit, quorum ante unionem fuerat, nisi forte aliud constitutum sit.

(1) Cap. 8, 26, 56 *de Præben.*

(N. S. In Hispania jam olim interdictæ fuerant Beneficiorum, et Præbendarum uniones; eæ nimirum, quæ fieri consueverant per suppressionem, vel extinctionem, vel propria Capitulorum auctoritate: ut in Syn. Tolet. an. 1524, cap. 3; vel Sedis Apostolicæ dispensatione; ut in Lege 5 tit. 15 lib. 1 *Novis. Compilat.* At quia Beneficiorum uniones necessariae prorsus in omnibus pene Hispaniarum Ecclesiis jam evaserint, Episcopi, à Supr. Castellæ Senatu admoniti per Litteras encyclicas die 12 Junii an. 1769, iterumque an. 1777, in peragenda Beneficiorum unione incumbunt, iis ab eod. Supr. Senatu præscriptis Canonibus:

1. Quod Parochis præ aliis Clericis, unita Beneficia adjudicentur, prout decrevit Syn. Trident. Sess. 21 Ref. cap. 5. et jam pridem Vallisolet. cap. 19, his verbis: «In Ecclesiis, in quibus Beneficia indebite sunt divissa, quum plurimis Clericis ipsarum Ecclesiarum non sufficiant facultates, quando portiones hujusmodi vacare contigerit, uniantur, et adsignentur Curato, donec provisionem habeant competentem.» Vel deficientibus Beneficiis, quædam ex Decimis, aut Primitiis deducta portio designetur, uti eadem Syn. Trident. constituit Sess. 24 Ref. cap. 15, usque dum redditus Parocho adsignati statum exsuperent, nedum exæquent, congruam, eo quod ille ob majus, quod in Ecclesiæ ministerio servitium impendit, et quo possit urgentibus Parochianorum necessitatibus subvenire, potiori dignus sit remuneratione. Ad rem Syn. Vallisolet. laud. cap. «Statuimus, ut in qualibet Ecclesia uni Cura ipsius Ecclesiæ principaliter, per eum ad quem de jure pertinet, committatur, cui per providentiam Prælati taliter provideatur, quod de redditibus Ecclesiæ possit honeste vivere, et onera Curæ, et alia incumbentia supportare.»

2. Ut quantum fieri possit, Beneficia, vel Capellaniam extra Ecclesias, in quibus institutæ sunt, non educantur, nisi forsitan pro Seminarii Episcopalis dote, pauperumque Ecclesiarum fabrica, Hospitalium, aliorumque id genus piorum operum conservatione, ac nisi alia non suppetat via, qua congrua Parocho sustentatio adsignetur.

3. Quod Beneficia, et Capellaniam, quæ tertiam non habuerint congruæ partem, juxta Bullam Innocentii XIII *Apostolici Ministerii*, supprimantur, ita ut Beneficiorum redditus, Seminariorum, Ecclesiarum indigentium, Parochorum, puellarum orphanarum, Hospitalium, aut inferiorum scholarum doti deputentur; Capellaniarum vero fructus in Legata Pia referantur, quin ex eo illis, qui horum Beneficiorum, aut Capellaniarum redditus percipient, ab onerum illis adjectorum adimplerione dispensentur.

4. Ad unionem liberæ collationis Beneficiorum, Capituli Ecclesiæ Cathedralis adsensus expectetur, nisi contraria fuerit consuetudo; in Patronatus vero particularis, ipsorum Patronorum consensus etiam exquiratur; quo cir-

ca hi monendi erunt per litteras, cum preceptorio duorum mensium termino; quo elapso, si consenserint, vel tacuerint, nisi alioqui causas justi præstiterit dissensus, ad perficiendam unionem procedatur.

5. Id tamen non omittendum voluit ipse Supr. Castellæ Senatus, quod Episcopus ita probandas curet unionis causas, ut ad eam peragendam sufficientes fuisse constet; ne ad iteratam Beneficiorum divisionem relinquatur locus.

6. Demum Episcopi majorem solita constituent congruam, secundum communem rerum ad victum emendarum, quæ jam diu excrevit, in unoquoque loco æstimationem.

Beneficiorum Divisio tum fieri expedit, quum Beneficium oneribus nequit per unum satisfieri: cap. 3 *de Ecclesiis ædific.* et Trident. Sess. 21 Ref. cap. 4; quam quidem ab Episcopis tunc peragendam voluit Supr. Castellæ Senatus, in Litteris *ubi supra*, quum ob Parochianorum numerum, aut distantiam, unius Parochi operæ non sufficiant. Id jam, juxta præfatas Canonicas sanctiones, constituit Syn. Tolet. an. 1565, Act. 2 Ref. cap. 27: «Quoniam in plerisque locis, causa commodioris agrorum culturæ, Parochiani ita dispersi sunt, ut nec diebus festivis ad Parochialem Ecclesiam accedere, nec eis Sacramenta ministrari facile queant; curent Episcopi, ut Ecclesiæ opportunis locis erigantur, ad hoc ut Parochiani, sic dispersi, commode valeant, et Divina officia audire, et Sacramenta percipere..... Atque eadem ratione commpetens portio illis Sacerdotibus, ac Ministris adsignetur, Episcoporum arbitrio, qui eisdem Ecclesiis noviter erectis erunt præficiendi, servata in omnibus his Decreti Tridentini forma, et Alexandri III Constitutione, quæ incipit: *Ad audientiam.*» Consonat Synod. Valent. sess. 4 tit. 3, cap. 14, alias 17. Huic Parochiarum divisioni Synod. Tolet. XVI, can. 5, hanc constituit regulam, *ut Ecclesia, quæ usque ad decem habuerit mancipia, super se habeat Sacerdotem; quæ vero minus decem mancipia habuerit, aliis confungatur Ecclesiis.*

Altera divisionis causa indicatur in præfatis Supremi Senatus Litteris: scilicet, quum Ecclesiæ, Manasteria, aut Collegia, quibus unita sunt Curata Beneficia, renuunt perpetuos instituere Vicarios cum congruenti ab Episcopo adsignata portione, prout decrevit Syn. Trident. sess. 7 Ref. cap. 7, et pro Parochiis, Præbendis, et Dignitatibus adnexis constituit Jo. Card. Legatus in Conc. Herdensi, in *Compil. Tarracon. lib. 3 tit. 4, cap. 1*; tunc enim Episcopi munus erit, Curatum Beneficium in pristinam restituere libertatem, prout etiam sanxit ead. Synod. Trident. sess. 25 Ref. cap. 16.

Ut divisio rata sit, ad eam conficiendam vocandi sunt Beneficiarius, et Patronus. Consensus etiam exquirendus est ab Ecclesia, vel ejus Syndico Ecclesiæ nomine, et à Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, quamvis ad ipsum non spectet Beneficium; quod si injuste dissentiant, divisio tamen perfici poterit: Trid. laud. Sess. 21 Ref. cap. 4 Beneficia separari nequeunt, nisi unaquæque dissectarum pars proventus habeat, eosque certos, ad congruum Clerici alimoniam sufficientes: Syn. Vallisolet. cap. 9 et cap. 28 *de Præbendis.*

Ad Episcopos spectat Beneficiorum divisionem, quum vera interesserit causa, peragere. Trident. *indic. cap. 4.* Majorum vero Beneficiorum partitiones jure optimo Romani Pontificis judicio reservatæ sunt: argum. cap. 1 *Ne Sede vacante etc.* Qua de re, diuturnis extinguendis contentionibus, Pius V Barbastrensem Ecclesiam in Episcopalem erexit, et ab Oscensi, cujus antea fuerat Archipresbyteratus, segregavit: Cælonensis etiam ab Urgellensi, Santanderensis à Burgensi, Abbatia S. Ildephonsi à Segoviensi, et Capellania Major Regiæ Aulæ, à Toletana, aliæque sejunctæ sunt, idque Apostoli-

cæ Sedis auctoritate. — * Pariter an. 1819 divisus, Pii VII P. auctoritate, Canariensis Episcopatus, et Nivariensis (el de Tenerife) erectus: v. novis. Concordati art. 7, tom. I pag. 116, cujus vi res ad pristinum statum revocatur.

Quod ad parochias attinet, ipsarum novam ordinationem decrevit laudata Conventio, art. 24, cujus litteram habes:

« Ut ubique locorum in Regno cultui religioso, et spiritualibus fidelium necessitatibus integre ac debita sollicitudine satisfiat, Archiepiscopi et Episcopi, in suis quisque Diocesisibus, ad novam parochiarum ordinationem et circumscriptionem absque mora devenient; habita ratione ad extensionem et naturam territorii, ac populi, cæterasque locales circumstantias, auditis etiam ad hoc Capitulis Cathedralibus, propriis regionum Archipresbyteris, et Tribunalium ecclesiasticorum Fiscalibus, acque omnibus demum, quantum in ipsis est, curis adhibitis, ut res, quam primum fieri possit, perfecta haberi, et Majestatis Suxæ Gubernio prævie accedente, ad effectum perducì valeat.»

Ad rem est Reg. decret. 21 Nov. 1851, ubi parochiarum in urbanas ac rurales divisio, antea memorata, stabilitur.

Quod isthic de præstando à Gubernio parochiarum ordinationi adsensu declaratur, universali Regio in Hispan. Ecclesias ac beneficia Juripatronatus, consequens est.

V. Reg. decret. 24 Febr. an. 1844.*

SECTIO III.

DE COMMENDIS BENEFICIORUM.

25. AD 26. COMMENDARUM ORIGO, ET EARUM CONCEDENDARUM CAUSÆ.—27. VARIATA DE HIS DECRETA.—28. A QUO DENTUR COMMENDÆ, ET QUALIS NUNC EARUM NATURA SIT?—29. CLERICI COMMENDATARIJ.

25.

BENEFICIA interdum clericis commendantur; unde ortæ beneficiorum commendæ, quarum origo sane vetus est. Initio commenda erat custodia, aut administratio vacantis Ecclesiæ, quæ tamdiu oblinebat, quamdiu ea careret Episcopo, à quo regeretur (1). Simili modo commendabantur parochiæ, et monasteria; atque hæ commendæ ad tempus erant, quoniam certo tempore cessabat causa, propter quam institutæ fuerant (2).

(1) S. Ambrosius Ep. 2 col. 789 ed. cit. t. 5, «Commendo tibi, Fili, inquit, Ecclesiam, quæ est ad Forum Cornælii, donec ei ordinetur Episcopus.»

(2) Vide Concilium Aurelianense III, Can. 18 apud Labbæum t. 5 col. 4279 ed. Ven., S. Gregorium M. Ep. 35 l. 2, et Ep. 21 l. 6 opp. t. 2 col. 601 et 308 ed. indic. Can. 16, 17, 18, 28 Dist. 61.

(N. S. Sed præcipua Commendarum semina invenimus in Syn. Rhegiensi an. 459, Can. 5, in quo sancitum est, «ne quis ad eam Ecclesiam, quæ Episcopum perdidisset, nisi vicinæ Ecclesiæ Episcopus exsequiarum tempo-

re, accederet, qui tamen statim Ecclesiæ ipsius curam districtissime gereret, ne quid ante ordinationem discordantium in novitatibus Clericorum subversioni liceret.» Vides hic originem, et causam Commendarum, ac pristina Commendatariorum jura descripta. Hujus Canonis vestigiis inhærens, Synodus Valentina an. 546, Can. 2, id ipsum secundum Rhegiensis Synodi Constituta decrevit. Quin et Canone 4, Episcopum vicinum, cui Ecclesiæ Pastore viduatæ cura commissa erat, Commendatorem adpellat).

24. Perpetuæ dabantur commendæ, cum eas perpetua causa postularet. Ita cum hostium impetu vastatæ fuissent cathedrales Ecclesiæ, atque illinc Episcopi discedere debuissent, Romani Pontifices vel illos aliis præficiabant cathedralibus Ecclesiis, quæ tunc vacarent, vel etiam ipsis Abbatias perpetuo commendabant, ut ex earum redditibus decenter viverent, ac simul Episcopalem potestatem exercerent (1). Sunt et alia commendarum, quæ quidem perpetuæ erant, exempla, potissimum cum clericus non tantum ex beneficio haberet, quantum ei esset necessarium (2). Itaque justis de causis commendæ institutæ sunt, neque eas improbare quis potest, cum Episcopatus, parochiæ, monasteria commendantur Episcopis, et clericis ordine insignitis, quem beneficium postulat.

(1) S. Gregorius M. Ep. 13 l. 3 col. 653 opp. tit. 2 ed. Paris. 1705. Agnellum, Fundorum Episcopum, vastata ab hostibus ejus civitate, Terracinensis Ecclesiæ Episcopum constituit, «ita ut, inquit, Fundensis Ecclesiæ Episcopus esse non desinas, nec curam, gubernationemque ejus prætercas.» Itaque duplex uni Episcopo Ecclesia, altera in titulum, altera in commendam data est. Similiter cum Paulinus, Tauri in Sicilia Episcopus, post civitatem à barbaris vastatam, Messanam secessisset, ibi ei monasterium à Gregorio M. commendatum est: l. 1 Ep. 40 col. 528 opp. t. 2 ed. indic.

(2) Multa hujus rei exempla sunt apud Joannem Diaconum in Vit. S. Gregorii M. l. 5 c. 22 l. 4 c. 86, 90, 95, 97 col. 65, 477, 480, 185 tit. 4 opp. S. Gregorii. Monasterium etiam S. Martini Episcopo commendatum fuisse, tradit Anastasius Bibliothecarius. Ita enim ille Martino Episcopo Narniensi, et Abbati cœnobii S. Martini, suam de Martini P. exilio historiam in Biblioth. PP. t. 12 p. 842 ed. Lugdun. inscripsit: «quia, cum Episcopatus apice, Præpositura sanctitati tuæ, ob meritum summæ religionis, B. Martini monasterii penes urbem positi, est à Summis Pontificibus delegata.» Beda quoque, Hist. l. 4 c. 18 p. 502 ed. Cantabrig. 1645, memorat Joannem, Archiepiscopum Ecclesiæ S. Petri, et Abbatem cœnobii S. Martini Romæ, quem Agatho Summus Pontifex in Angliam misit. Quin etiam cathedrales Ecclesiæ interdum Abbatibus commendatas constat; atque hujus rei, præter ceteros, monumenta sunt apud Du-Chesnium in Vita S. Leodegarii p. 604 et 618 t. 1. Hist. Franc. ed. Paris. 1656.

25. Verum lapsu temporum laici ecclesiastici bona invadere cœperunt, potissimum vero Principes ea militibus commendabant, ut opes ad gerendum bellum haberent (1). Prævidit hunc